

KENT İÇİ ULAŞIM TARİHİNDE ÖNCÜ BİR GİRİŞİM: ADANA TRAMVAYI TEŞEBBÜSÜ

Ahmet KARATAŞ*

Özet

19. yüzyıl dünyada olduğu gibi Osmanlı'da da ulaşım alanında çok mühim gelişmeler yaşandı. Demiryolları ve şehir içi tramvay hatları giderek önem kazanmaya başladı. İstanbul'da 1871'de başlayan tramvay girişimleri, 1914'te gerçekleştirildi ve İstanbul'da ilk elektrikli tramvay hattı hizmet vermeye başladı. Bu tarihten itibaren de kent içi ulaşımında önemli bir noktaya geldi.

İstanbul'daki elektrikli tramvay çalışmalarına paralel olarak aynı dönemde, Adana'da da şehir içi ulaşımında faydalanılacak bir tramvay hattının hazırlıkları yapıldığı görülmektedir. Planlanan tramvay hattının fizibilite çalışmaları yapılmış, teknik şartname hazırlanmış ve ihale süreci başlamıştır. Fakat Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesiyle bu tür yatırımlar durdurulduğundan Adana şehir içi tramvay hattı inşaatı tamamlanamamıştır. Tebliğimizde şehiriçi tramvay hattının hazırlık aşaması, teknik şartnamede belirtilen hususlar, tramvay hattının güzergâhı, yolcu taşıma şartları ve ücretleri gibi konulara değinilecektir.

Anahtar kelimeler: *Adana, kent içi ulaşım, tramvay, adana ulaşım tarihi*

A PIONEERING INITIATIVE IN THE URBAN TRANSPORTATION OF ADANA: TRAMWAY

Abstract

Many important event occurred in the field of transportation in the Ottoman Empire in the 19th century as it was the case with the rest of the world. Urban railways and tramlines gradually began to become important. The initiatives to

* Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Kütüphane Daire Başkanı, akaratas@adanabtu.edu.tr

KAYNAKÇALAR

“Adana Vilayetinde Kuvayi Meyahiye-i Elektrikiye Tevziat-ı Umumimesiyle Adana Şehrinde Tesis Edilecek Elektrikli Tramvaylar İmtiyazı Şartnamesi”.- İstanbul : Ahmet İhsan ve Şütrakası Matbaası Osmanlı Şirketi, 1326. 54 s.

Akbulut, Ural “Tramvay ve tarihte ilk raylı sistemler” (Çevrimiçi <http://www.uralakbulut.com.tr/wp-content/uploads/2014/08/TRAMVAY-VE-TAR%C4%B0HTE-%C4%B0LK-RAYLI-S%C4%B0STEMLER.doc>HAZ%C4%B0RAN-2011.pdf)

Çolak, Meryem “XX. yüzyıl başlarında İstanbul’da trafik ve tramvay” (Çevrimiçi <http://ataturkilkeleri.istanbul.edu.tr/wp-content/uploads/2013/03/ydta-05-colak.pdf>)

Engin, Vahdettin “İstanbul’un atlı ve elektrikli tramvayları” (Çevrimiçi <http://www.ito.org.tr/itoyayin/0024195.pdf>)

Karayaman, Mehmet “İlkler şehri Uşak’ta elektriğin serüveni” (Çevrimiçi http://www.academia.edu/10339782/%C4%B0lkler_%C5%9Eehri_U%C5%9Fakta_Elektri%C4%9Fin_Ser%C3%BCveni)

Saatçioğlu, Cem-Yaşarlar, Yaşar “Kent içi ulaşımda taşımacılık sistemleri : İstanbul örneği” (Çevrimiçi <http://iibfdergi.kafkas.edu.tr/wp-content/pdf/c3s3/117-144.pdf>)

T.B.M.M. Zabıt Ceridesi : 34ncüıştım : 31.12.1341. 314 s. (Çevrimiçi <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d02/c020/tbmm02020034.pdf>)

Uçar, Ahmet-Soydemir, Selman-Erkan, Kemal “Adana İtidal gazetesi : (5 Eylül 1908-31 Temmuz 1909).- Ankara, TTK, 2014.- 2 cilt ; s. 414-415